SORUŞTURMA REHBERİ

Bilindiği üzere Devlet yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanları (profesör, doçent, doktor öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 4 üncü maddesinin (A) fıkrasında tanımlanan memurlar, (B) fıkrasında tanımlanan sözleşmeli personel ve (D) fıkrasında tanımlanan sürekli işçiler görev yapmaktadır. 2547 sayılı Kanunun 53 ncü maddesinin (b) fıkrasında 7243 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile yapılan yeni düzenleme uyarınca **yükseköğretim kurumlarında 657 sayılı yasanın 4 üncü maddesinin (D) fıkrasına tabi olarak görev yapan sürekli işçilerin disiplin iş ve işlemlerinin 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ve iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi hükümleri uyarınca yapılması gerekir. Bundan dolayı bu usul ve esaslar sürekli işçilerle ilgili yapılacak soruşturmaları kapsamamaktadır.**

Yine 2547 sayılı Kanunun 53 ncü maddesinin (b) fıkrasındaki hüküm uyarınca, yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanları ile 657 sayılı yasanın 4 üncü maddesinin (A) fıkrasında tanımlanan memurların disiplin soruşturmalarının 2547 sayılı yasada öngörülen hükümler uyarınca yapılması, ancak öğretim elemanlarının suç ve cezalarının tespitinin 2547 sayılı kanunun 53 ncü maddesinin (b) fıkrasındaki hüküm uyarınca 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (A) fıkrasında tanımlanan memurların suç ve cezalarının tespitinin ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinin 1 inci fıkrası hükmüne göre yapılması gerekir.

Ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunun 53 üncü maddesinin (c) fıkrasında Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar nedeniyle yapılacak ceza soruşturmalarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiş olup, söz konusu ceza soruşturmaları bu hükümler doğrultusunda yürütülmelidir.

Disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte açılması halinde ise her iki soruşturmaya ilişkin usullere de uyularak soruşturma tamamlanmalıdır.

Disiplin ve ceza soruşturmalarının açılması, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasında uyulacak usul ve esaslar ile dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmış olup disiplin ve ceza soruşturmalarının her aşamasında tereddüt yaşanan konularda Hukuk Müşavirliğimizden destek alınabilir.

DİSİPLİN SORUŞTURMALARINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

1- Soruşturma açmaya yetkili amirler

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinin (a) fıkrası uyarınca

-Yükseköğretim Kurulu Başkanı üst kuruluşlar, rektörler ve bağımsız vakıf meslek yüksekokulu müdürlerinin,

- Rektör, üniversitenin,

- Dekan, fakültenin,

- Enstitü ve yüksekokul müdürleri, enstitü ve yüksekokulların,

- Kadrosu bulunan uygulama araştırma merkezi müdürleri, uygulama araştırma merkezinin,

- Genel sekreter Rektörlüğe bağlı birimlerdeki 657 sayılı yasaya tabi personelin,

- Enstitü, fakülte, yüksekokul sekreterleri ise bu birimlerde görev yapan 657 sayılı yasaya tabi personelin disiplin amirleridir.

2- Disiplin Soruşturmasının Açılması

Disiplin cezası verilmesini gerektiren bir fiilin işlendiğini öğrenen disiplin amiri yazılı olarak disiplin soruşturması başlatır. Disiplin amirlerinin yardımcıları ancak disiplin amirinin görevinin başında bulunmadığı zamanlarda, vekâleten görevlendirilmişlerse soruşturma açabilirler.

Bölüm Başkanı, anabilim, ana sanat, bilim veya sanat dalları başkanları, kadrosu bulunmayan merkezlerin müdürleri, hukuk müşaviri, daire başkanları ve diğer birim amirleri görev alanları ile ilgili disiplin soruşturma açılmasına ilişkin taleplerini en yakın disiplin amirine yaparlar.

Disiplin soruşturmaları mutlaka soruşturma emri ile başlatılmalıdır. Rektörlüğe doğrudan bağlı birimlerin kadrolarında bulunan personel hakkındaki soruşturmalar Rektörlükçe belirlenecek soruşturmacılar eliyle yürütülür.

Disiplin amiri sadece personelin savunmasını almak suretiyle disiplin cezası veremez. İdari yargı yerlerinin yerleşik içtihatlarında disiplin suçu işlediği öğrenilen personel hakkında mutlaka soruşturma açılması gerektiği, disiplin suçu işleyen personelin disiplin amirince sadece savunmasının alınarak disiplin cezası verilmesinin soruşturmayı hukuka aykırı hale getirdiği belirtilmiştir.

Soyut iddialar içeren şikâyetler ve basit şüpheye dayanan olaylarda soruşturma açılmadan önce “ön inceleme” yapılabilir.

Bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin disiplin cezası verilmesini gerektiren fiiller açısından soruşturma başlatılmadan önce bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca inceleme yapılması zorunludur.

Üst disiplin amirinin soruşturma açtığı veya açtırdığı disiplin olayında alt disiplin amiri ayrıca soruşturma yapamaz veya yaptıramaz. Daha önce açılmış soruşturma varsa bunlar üst amirin açtığı veya açtırdığı soruşturma ile birleştirilir.

3- Soruşturma açma ve ceza verme zamanaşımı süreleri (53/C madde)

a) Soruşturma açma zamanaşımı

Disiplin suçu niteliğindeki fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin soruşturmaya yetkili amirlerce öğrenildiği tarihten itibaren;

- Uyarma, kınama, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarında bir ay içinde

- Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezasında altı ay içinde

disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin soruşturması açılamaz.

Ön inceleme neticesinde disiplin suçu oluşturan bir eylemin işlendiğinin öğrenilmesi durumunda, zamanaşımı süresi ön inceleme raporunun makama sunulduğu tarihten itibaren başlar.

b) Ceza verme zamanaşımı

- Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl,

- Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezasını gerektiren fiil açısından altı yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Bilimsel bir eserin akademik atama ve terfilerde kullanılması ya da kısmen veya tamamen yeniden yayımlanması hâlinde ikinci fıkrada belirtilen zamanaşımı süreleri yeniden işlemeye başlar.

Disiplin cezasının yargı kararıyla iptal edilmesi hâlinde, kararın idareye ulaştığı tarihten itibaren kalan disiplin ceza zamanaşımı süresi içerisinde, zamanaşımı süresinin dolması veya üç aydan daha az süre kalması hâlinde en geç üç ay içerisinde karar gerekçesi dikkate alınarak yeniden disiplin cezası tesis edilebilir.

4- Soruşturmacının Belirlenmesi

Soruşturmayı yapacak kişi veya kişileri belirleme yetkisi, sadece soruşturma açmaya yetkili disiplin amiri tarafından kullanılmak zorundadır.

Disiplin amiri soruşturmayı yapmak üzere birim içerisinden soruşturmacı veya komisyon görevlendirebilir. Ancak zorunlu hallerde Rektörlük aracılığıyla diğer birimlerden soruşturmacı talep edilebilir.

2547 sayılı Kanunun 53/A maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde disiplin amirinin soruşturmayı kendisinin yapabileceği ifade edilmiş ise de Danıştay'ın bu konudaki yerleşik içtihatlarında soruşturmanın disiplin amiri tarafından yapılmasının hukuka aykırılık teşkil ettiği belirtildiğinden, disiplin amiri tarafından soruşturmayı yapmak üzere birim içerisinden soruşturmacı veya komisyon görevlendirilmesi daha doğru olacaktır.

Soruşturmacının görev ve unvanı, soruşturulanın görev ve unvanının üstünde veya onunla aynı düzeyde olmalıdır. Yani akademik unvanlı personel hakkında açılan soruşturmalar, şüpheli ile aynı ya da daha üst akademik unvanlı personel tarafından, yöneticiler hakkındaki soruşturmalar ise şüpheli ile aynı ünvanlı ya da daha üst ünvanlı personel tarafından yürütülmelidir.

Değişik dereceli kişilerin fiili birlikte işlemesi halinde en üst ünvanlı/görevli soruşturulana göre soruşturmacı belirlenir.

Soruşturulanın disiplin cezası verilmesini gerektiren fiili işlediği ve disiplin soruşturmasının başlatıldığı tarihteki görev veya unvanının farklı olması halinde disiplin soruşturması, üst görev veya unvanı esas alınarak yürütülür. Disiplin amirinin belirlenmesi ve uygulanacak diğer disiplin hükümleri, görev yapılan kurumun tabi olduğu mevzuata göre belirlenir.

Diğer taraftan soruşturma yapan ile soruşturulan arasında, bilinen bir ihtilafın bulunmamasına da dikkat edilir.

5- Soruşturma Emri

Disiplin soruşturması, disiplin amiri tarafından imzalanacak soruşturma emri ile açılır. Soruşturma emrinde kimler hakkında soruşturma açıldığı ismen ifade edilmeli ve soruşturma konusu somut olarak belirtilmelidir.

Şayet soruşturma açıldığı esnada fail bilinemiyorsa; soruşturma başlatılmalı ve failin belirlenmesini müteakip, belirlenen fail hakkında soruşturmanın sürdürülmesi için onay alınması gerektiği soruşturma emrinde belirtilmelidir.

Soruşturma emrinde şüpheliye isnat edilen suçun kanunun hangi maddesi kapsamında değerlendirileceği, yani hangi disiplin suçunu teşkil ettiği ifade edilmemelidir.

6- Soruşturmanın yapılması

Soruşturmanın amacı, şüphelinin üzerine atılı disiplin suçunu işleyip işlemediğinin, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ve süratle ortaya çıkarılmasıdır. Disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde her iki soruşturmaya ilişkin usullere de uyulur.

Soruşturma onayı gecikilmeksizin soruşturmacıya bildirilir. Soruşturma, görevlendirme yazısının soruşturmacıya tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde tamamlanır. Soruşturma bu süre içinde tamamlanamaz ise soruşturmacı gerekçeli olarak ek süre talep edebilir, disiplin amiri gerekçeyi değerlendirerek ve zamanaşımı sürelerini dikkate alarak karar verir. Ek süre 2 aylık soruşturma süresinin ya da ek sürenin bitiminden itibaren başlar.

Soruşturmacı soruşturma konusuyla ilgili tanık dinleyebilir, bilirkişi incelemesi, keşif yapabilir ve her türlü delili toplar, gerekirse istinabe yoluna (ifadesine başvurulacak kişinin Çorum dışında olması veya askerlik, tutukluluk gibi nedenlerle ifade vermeye gelemeyecek durumda olması halinde ifadesinin, bağlı olduğu mülki ya da idari amir ya da tutukluk halinde cezaevi savcısı tarafından alınmasının talep edilmesi) da müracaat edebilir.

Soruşturma kapsamında kişilerle olan yazışmalar iadeli taahhütlü olarak yapılır. Evrakın elden verilmesi halinde tarih de belirtilerek tebliğe ilişkin imzalı belge alınır ve dosyada muhafaza edilir. Diğer hususlarda 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Her soruşturma işlemi bir tutanakla tespit edilir. Tutanak, işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir. Tutanak soruşturmacı, kâtip, ifade sahibi veya belge sorumluları ile keşif yapılmışsa hazır bulunanlar tarafından imzalanır.

İfadenin istinabe suretiyle alınması halinde istinabe talimatında, ifade sahibinin hüviyeti, adresi ve benzeri bilgiler ile sorulacak sorular ayrıntılı olarak belirtilir. İfadesi alınacak kişi şahit ise yemin ettirilmesi ve yaptırılacak yemin şekli de yazılır.

Soruşturmacının görevlendirme kapsamında talep ettiği bilgi ve belgeler gecikmeksizin kendisine verilir. Savunma alınmadan ya da usulsüz savunma alınarak verilen disiplin cezaları, savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle, usul yönünden hukuka aykırı olacaktır.

Soruşturulanın ve varsa şikâyetçinin ifadesi ya da savunması alınırken yemin ettirilmemelidir. İfade sahibi, şayet isterse vekâletnamesi olmak şartıyla ifade sırasında yanında avukat bulundurabilir. Bu takdirde ifade tutanağının avukat tarafından da imzalanması gerekmektedir. Soruşturma gizli olup ifade sırasında, soruşturmacı ya da soruşturma komisyonu üyeleri, kâtip, ifade sahibi ve varsa vekili dışında kimse bulunamaz.

Bir fiilden dolayı soruşturulan hakkında ceza soruşturması veya kovuşturması yapılıyor olması, aynı fiilden dolayı disiplin soruşturması yapılmasına, ceza verilmesine ve bu cezanın

yerine getirilmesine engel değildir. Gerektiğinde ceza kovuşturması bekletici mesele yapılabilir. Bu durumda disiplin soruşturmasına ilişkin zamanaşımı süreleri durur. Yine bir fiilin diğer kanunlar uyarınca idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Soruşturma devam etmekte iken onayda belirtilen kişi ve fiillerden başka sorumlu ya da fiillerin varlığının tespiti halinde, bu kişi ya da fiillerin de soruşturmaya dahil edilmesi soruşturmayı açan makamdan istenir. Bu durumda soruşturmayı açan makam, konuyu değerlendirerek bu fiil ya da kişilerin de soruşturmaya dahil edildiğine ilişkin ek bir onay alarak soruşturmacıya bildirir ya da gerek görürse bu fiil ve kişiler hakkında yeni bir soruşturma açabilir.

Soruşturmayı açan makam, soruşturmacı tarafından bildirilen kişi hakkında soruşturma açmaya yetkili olmadığı takdirde durumu ivedilikle Rektörlük Makamına bildirmelidir.

7- Soruşturma Raporunun Hazırlanması ve Teslimi

Soruşturma sona erdiğinde bir soruşturma raporu düzenlenir. Soruşturma dosyası dizi pusulasına bağlanmalı, dizi pusulasında dosyadaki belgeler sıra numarası ile belirtilmeli, soruşturma emri ve ekleri ile alınan ifadeler, toplanan deliller ve soruşturma raporu, dizi pusulası ekinde ve üst yazıya bağlanmak suretiyle soruşturma emrini veren makama mümkün olan en kısa zamanda dosya halinde iletilmelidir. Disiplin soruşturması raporu ekteki örneğe (Ek- 10) uygun olarak düzenlenmelidir.

Soruşturma raporunda;

- Soruşturma ile ilgili makam emri veya onayının tarih ve sayısı,
- Hakkında soruşturma yapılan kişinin kimliği ve görevi,
- Soruşturmanın konusunu oluşturan suçlar (fiiller) belirtilmeli,
- Soruşturmanın safhaları, tanık ifadeleri, deliller ve şüphelinin ifadesi özetlenmeli,
- Olay tahlil edilerek delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılmalı,
- Uygulanacak ceza (sabit görülen fiilin ne olduğu ve bu fiil ile karşılığı cezasının idari personel için 657 sayılı Kanunun 125 inci maddesinin 1 inci fıkrasının hangi bendine, akademik personel için ise 2547 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (b) fıkrasının hangi bendine uyduğu, Danıştay'ın yerleşik içtihadı uyarınca fiilin karşılığı olan cezadan indirim yapılıp yapılmayacağı da belirtilerek) teklif edilmeli,

8- Şüphelinin savunmasının alınması

Soruşturmacının dosyayı teslim etmesinden sonra, disiplin cezası vermeye yetkili makamlar gerek görürse, isnat edilen fiil ve soruşturma raporunda önerilen disiplin cezasını da belirtmek suretiyle, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunun 53/A maddesinin 2. fıkrasının çerçevesinde (a) ve (b) bentlerindeki usule göre tekrar savunma isteyebileceğine ilişkin hükmü Anayasa Mahkemesinin 13.10.2022 tarih, 2022/87 E. ve 2022/121 K. sayılı kararıyla iptal edilmiş ve 02.11.2023 tarihinde iptal kararı yürürlüğe girmiştir. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesinin kararında belirtilen gerekçe dikkate alınarak soruşturmacının dosyayı teslim etmesinden sonra, disiplin cezası vermeye yetkili makamlar tarafından savunmasının alınması zorunludur. Zira güncel yargı kararları da bu yönde olup soruşturulanın son savunması alınmaksızın verilen disiplin cezaları hukuka aykırı kabul edilmektedir. Savunmaya davet yazısında şüpheliye, hakkında disiplin cezası açılan fiilin neden ibaret bulunduğu, hangi fiili nedeniyle ve hangi gerekçeyle ne ceza önerildiği, savunmasını verilen sürede yapmaması halinde savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı bildirilir. Son savunma alınırken de en az 7 günlük savunma süresi verme kuralına uyulmalıdır. Uygulamada tebliğde aksama veya hesaplamada hata nedeniyle sorun yaşandığından zorunlu olmadıkça tebliğden itibaren 7 günden fazla süre verilmesi(10-15 gün) yerinde olacaktır.

Ayrıca hakkında üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezası istenenler soruşturma evrakını inceleme, tanık dinletme, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir.

9- Disiplin cezası vermeye yetkili amirler ve kurullar

2547 sayılı Kanunun 53/Ç maddesi uyarınca;

- Uyarma ve kınama cezaları sıralı disiplin amirleri tarafından,

- Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezaları kişinin görevli olduğu birimdeki disiplin kurulu kararı ile,

- Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezaları atamaya yetkili amirin teklifi üzerine Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla,

- Dekanlar hakkında aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması, üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezaları Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla verilir.

Disiplin cezası verme yetkisi bir başka kişi ya da kurula devredilemez. Disiplin cezası verme yetkisine ilişkin kurallar kamu düzenine ilişkin olduğundan, yetki kurallarına uyulmaması işlemi yetki yönünden hukuka aykırı kılar. Bu nedenle de bir disiplin cezasının

yetkili olmayan disiplin amiri ya da disiplin kurullu tarafından verilmesi cezayı hukuka aykırı kılar.

Değişik dereceli kişilerin fiili birlikte işlenmesi halinde disiplin cezası verme yetkisi üste göre belirlenir.

10- Disiplin Kurullarının Teşekkülü ve Çalışma Usulü

Yüksek Disiplin Kurulu Yükseköğretim Genel Kuruludur.

Üniversite disiplin kurulu üniversite yönetim kuruludur.

Fakülte, Yüksekokul ve Enstitülerin disiplin kurulu bu birimlerin yönetim kurullarıdır.

Rektörlüğe bağlı birimlerdeki disiplin kurulu; akademik personel ve daire başkanı kadrosunun dengi ve üstü kadrolarda bulunanlar için rektör yardımcısı başkanlığında üniversite yönetim kurulunca her takvim yılı başında belirlenen profesör unvanlı dört öğretim üyesinden, memurlar için ise Genel Sekreterin başkanlığında, Hukuk Müşaviri ile Personel Dairesi Başkanından oluşur.

Disiplin kurullarında profesörlerle ilgili hususların görüşülmesinde doçent ve doktor öğretim üyeleri, doçentlerle ilgili hususların görüşülmesinde doktor öğretim üyeleri ve kendileri ile ilgili hususların görüşülmesinde ilgili üyeler görüşmelere katılamazlar.

Soruşturmada görev alanlar disiplin kurullarındaki oylamalara, disiplin kurulunda görev alanlar ile disiplin cezası verenler bu cezalara itirazların görüşüldüğü kurullardaki oylamalara katılamazlar.

Cezayı veren disiplin amiri cezaya yapılan itirazın görüşüldüğü disiplin kuruluna katılamayacağı için cezaya itirazın görüşüldüğü disiplin kuruluna, üyelerden en yüksek unvanlı öğretim üyesi, en yüksek unvanlı öğretim üyesinin birden fazla olması halinde en kıdemli üye, öğretim üyesi bulunmaması halinde en kıdemli öğretim görevlisi başkanlık eder.

İdari yargı yerlerinin yerleşik içtihatları uyarınca şikâyetçiler de Disiplin Kurulu üyesi olmaları halinde şikâyetçi oldukları disiplin soruşturması ile ilgili tekliflerin görüşüldüğü toplantıya katılarak oy kullanmazlar.

Herhangi bir sebeple disiplin kurullarının teşekkül edememesi halinde eksik üyelikler eşdeğer unvana sahip öğretim üyeleri arasından senato tarafından belirlenen üyelerce tamamlanır.

Disiplin kurulları, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılamaz. Oylamada disiplin kurulu başkanı oyunu en son kullanır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Disiplin kurulları gerekli gördüğü takdirde ilgilinin özlük dosyasını ve her türlü evrakı incelemeye, ilgili yerlerden bilgi almaya, her türlü incelemeyi yaptırmaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, keşif yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir.

11- Disiplin Cezası Verilmesinde Temel İlkeler

Disiplin cezası vermeye yetkili makamlar, soruşturmada eksiklik olduğunun tespiti halinde eksikliklerin giderilmesi amacıyla dosyayı iade edebilir, soruşturmacı tarafından önerilen disiplin cezasını aynen verebilir, hafifletebilir veya reddedebilir. Teklif edilen cezanın reddedilmesi halinde ilgili disiplin amiri ya da kurulu tarafından ret gerekçesine uygun olarak en geç üç ay içerisinde yeni işlem tesis edilebilir.

Aynı fiilden dolayı birden fazla disiplin cezası verilemez. Fiilin birden fazla disiplin suçu teşkil etmesi halinde bu suçlardan en ağır cezayı gerektiren disiplin cezası verilir.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiilin, cezaların özlük dosyasından çıkarılmasına ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Tekerrüre esas alınacak cezanın, süresi içerisinde itiraz edilmemesi veya itirazın reddedilmesi suretiyle kesinleşmiş olması gerekir.

Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiiller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir. Kanunla affedilmiş disiplin cezaları ile tekerrür nedeniyle verilen bir derece ağır cezalar tekerrüre esas alınmaz.

Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan veya ödül veya başarı belgesi alanlara verilecek disiplin cezalarında bir derece alt ceza uygulanabilir. Bir derece alt cezayı, asıl cezayı vermeye yetkili amir veya kurul verir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına bir üst ceza uygulanması gereken hallerde üst ceza kamu görevinden çıkarma cezasıdır. Kamu görevinden çıkarma cezasına bir alt ceza uygulanması gereken hallerde ise alt ceza kademe ilerlemesinin durdurulması cezasıdır.

2547 sayılı Kanunun 53/D maddesinin 5 inci fıkrasında bu Kanunda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiillere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer fiilleri işleyenlere de hangi disiplin fiiline benzediği belirtilerek aynı türden disiplin cezası verilir şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir. Ancak bu fıkra hükmüne dayanılarak disiplin cezası tesisi yoluna gidilmemesi daha doğru olacaktır. Çünkü bu düzenlemeye dayanılarak verilen disiplin cezalarının iptali istemi ile açılan davalarda idari yargı yerlerince suç ve cezaların ancak kanunla düzenleneceği, bir fiil kanunda suç olarak kabul edilmedikçe benzetme yoluyla bu fiilin suç olarak kabul edilemeyeceği, bu şekilde bir fiilin suç kabul edilerek ceza verilmesi halinde

ceza verenin kanun koyucu yerine geçtiği bunun da hukuka aykırı olduğu belirtilerek dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmiş ve bu kararlar da Danıştay tarafından da onanmıştır.

Birinci derecenin son kademesinde bulunulması nedeniyle kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının uygulanamaması halinde brüt aylıklarının 1/4'ü ila 1/2'si oranında aylıktan kesme cezası uygulanır. Tekerrürü halinde ise ilgili disiplin kurulu tarafından kamu görevinden çıkarma cezası verilir.

12- Kararların Tebliği ve Uygulanması

Verilen cezalar ilgiliye cezayı veren makam tarafından iadeli-taahhütlü posta yoluyla ya da imza karşılığı elden tebliğ edilir. Elden tebligatın ceza vermeye yetkili makam tarafından değil de onun yetkilendirdiği personel tarafından yapılması durumunda, ceza kapalı zarf içinde ve gizliliğe riayet edilerek, imza karşılığında tebliğ edilir. Disiplin cezasının tebliğine ilişkin yazıda itiraz süresi ve itirazın yapılacağı makam açıkça belirtilir. Disiplin kurulu kararı ile verilmiş olan cezanın tebliğinde tebliği yazısına disiplin kurulu kararı da eklenir.

Disiplin cezaları, verildikleri tarihten itibaren, aylıktan kesme cezası ile kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ise cezanın verildiği tarihi izleyen aybaşında uygulanır.

Soruşturma açılmadan önce ya da soruşturma sırasında fiili işleyenin emeklilik veya başka nedenlerle görevinin sona ermesi halinde, soruşturma sonunda verilen disiplin cezası, özlük dosyasında saklanır. Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması ilgilinin kamu görevine dönmesi ya da bir vakıf yükseköğretim kurumunda göreve başlaması halinde uygulanır.

Disiplin cezaları üst disiplin amirine, üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezası tüm yükseköğretim kurumlarına, kamu görevinden çıkarma cezası ise ayrıca Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bildirilir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını alan öğretim elemanı, yönetici, memur ve diğer personelin bulunduğu derece ve kademedeki ilerlemesi ceza süresi kadar durdurulur.

Aylıktan kesme cezası alanlar üç yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar beş yıl boyunca rektör, dekan, enstitü müdürü, yüksekokul müdürü, meslek yüksekokulu müdürü, bölüm başkanı, anabilim dalı başkanı, ana sanat dalı başkanı, bilim dalı başkanı, sanat dalı başkanı, daire başkanı dengi ve üstü kadrolara atanamazlar. Söz konusu disiplin cezalarının verildiği tarihte bu görevlerde bulunanların görevleri kendiliğinden sona erer ve durum ilgili mercilere derhal bildirilir.

13- Kararlara İtiraz

- Uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz, ilgilinin görevli olduğu birimin disiplin kuruluna,
- Rektör tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz üniversite disiplin kuruluna,
- Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı itiraz üniversite disiplin kuruluna yapılır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53/F maddesinde uyarma ve kınama cezalarına karşı ilgilinin görevli olduğu birimin disiplin kuruluna itiraz edileceği belirtilmiş, ancak uyarma ve kınama cezalarının alt ceza uygulaması nedeniyle ilgilinin görevli olduğu birimin disiplin kurulu tarafından verilmesi halinde itirazın nereye yapılacağı belirtilmemiştir. Anılan madde metninde ilgilinin görevli bulunduğu disiplin kurulu tarafından verilen aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı üniversite disiplin kuruluna itiraz edileceği hükmüne yer verilmiş olup, bu hükmün gerekçesi nazara alındığında ilginin görevli olduğu birimin disiplin kurulu tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karışı itirazın da üniversite disiplin kuruluna yapılması gerektiği sonucuna varılır. Bu nedenle ilgilinin görevli bulunduğu birimin disiplin kurulu tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı Üniversite Disiplin Kuruluna itiraz edilebilir.

İtiraz süresi, cezanın tebliğ tarihinden itibaren yedi gündür.

İtiraz mercileri, itiraz tarihinden itibaren altmış gün içinde itirazla ilgili karar verir.

İtiraz mercileri itirazı kabul ya da reddedebilir. İtirazın kabul edilmesi halinde ceza tüm sonuçlarıyla ortadan kalkar, ancak ilgili disiplin amiri veya disiplin kurulu tarafından kabul gerekçesine uygun olarak en geç üç ay içerisinde yeni bir işlem tesis edilebilir.

İtirazın kabulü halinde kaldırılan cezalar özlük dosyasından çıkarılır. Disiplin cezalarının tümüne karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

14- Görevden Uzaklaştırma

Görevden uzaklaştırma, kamu hizmetinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek yöneticiler, öğretim elemanları, memurlar ve diğer personel hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir.

Görevden uzaklaştırma tedbiri disiplin soruşturmasının herhangi bir safhasında üç ay süreyle alınabilir. Soruşturmayı yürütenler görevden uzaklaştırmayı teklif edebilirler. Bu

sürenin bitiminde tedbir kararının alınmasına ilişkin sebeplerin devam etmesi halinde tedbir her defasında üç ay uzatılabilir.

Görevden uzaklaştırmaya atamaya yetkili amirler yetkilidir. Dekanların görevden uzaklaştırılması kararı disiplin amirinin teklifi üzerine Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından verilir.

Görevinden uzaklaştırılanlar hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen on işgünü içinde soruşturmaya başlanması şarttır.

Görevden uzaklaştırılanlar, kanunların öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler. Ancak görevden uzaklaştırma süresi içinde kendilerine aylıklarının veya ücretlerinin üçte ikisi ödenir.

Göreve tekrar başlatılmanın zorunlu olduğu durumlarda, bunların aylıklarının veya ücretlerinin kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin dereceye yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak ve akademik yükselme için gerekli bekleme süresinden sayılmak suretiyle değerlendirilir.

Soruşturma sonunda kamu görevinden çıkarma cezası önerilmesi hali dışında görevden uzaklaştırma tedbiri, bu tedbiri alan yetkililerce derhal kaldırılır.

Görevden uzaklaştırma tedbiri alınmakla beraber, soruşturma sonunda yetkili makam veya mercilerce hakkında kamu görevinden çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler ile ceza kararından evvel haklarındaki disiplin soruşturması af ile kaldırılanlar, bu kararların kesinleşmesi üzerine veya tedbir süresinin dolması halinde derhal göreve iade edilirler.

Kişinin görevi başında kalmasının, soruşturmanın devamına engel olmadığı hallerde görevden uzaklaştırma tedbiri süresi dolmadan da kaldırılabilir.

Görevden uzaklaştırma işleminden sonra süresi içinde soruşturmaya başlamayan, görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasının zorunlu olduğu durumlarda bu tedbiri kaldırmayan veya görevden uzaklaştırma işlemini keyfi olarak veya garaz ya da kini dolayısı ile yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan yetkililer, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.

15- Disiplin Cezalarının Özlük Dosyasında Saklanması

Disiplin cezaları ilgililerin özlük dosyalarında saklanır. Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra atamaya yetkili amire başvurularak verilmiş

olan cezaların özlük dosyasından silinmesi talep edilebilir. İlgilinin, bu süreler içerisindeki davranışları, isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, talep yerine getirilir.

CEZA SORUŞTURMALARINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar nedeniyle haklarında 2547 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (c) fıkrasındaki hüküm uyarınca ceza soruşturmasının yetkili amirler tarafından yapılması ve ilgili personel hakkında son soruşturma açılıp açılmayacağına anılan madde hükmünde belirtilen kurullarca karar verilmesi gerekir.

Ancak aşağıda yer alan suçlar nedeniyle ilgili personel hakkındaki ceza soruşturması ilgilinin görev yaptığı yükseköğretim kurumu tarafından değil, doğrudan cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.

a) 2547 sayılı Kanun'un 53/c-7 maddesinde sayılan ideolojik amaçlarla Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak maksadıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar, öğrenme ve öğretme hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükun, huzur ve çalışma düzenini bozan boykot, işgal, engelleme bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri,

b) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Fiillerin Takibi Hakkındaki Kanun Hükümleri

c) 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13, 14 ve 15.maddelerinde belirtilen fiiller,

d) 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 17. maddesinde yazılı suçlar.

1- Soruşturmaya Yetkili Amirler

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunun 53'üncü maddesinin (c) fıkrası uyarınca ceza soruşturması açmaya yetkili amirler Yükseköğretim Kurulu Başkanı veya diğer disiplin amirleridir.

2- Ceza Soruşturmasının Açılması

Yükseköğretim kurumu personelinin görevi başında ya da görevi dolayısıyla bir suç işlendiğini öğrenen disiplin amiri yazılı olarak ceza soruşturması başlatır.

Ceza soruşturması soruşturma emri ile başlatılmalıdır. Rektörlüğe doğrudan bağlı birimlerin kadrolarında bulunan personel hakkındaki ceza soruşturmaları Rektörlükçe belirlenecek soruşturmacılar eliyle yürütülür.

Soyut iddialar içeren şikayetler ve basit şüpheye dayanan olaylarda ceza soruşturması açılmadan önce "ön inceleme" yapılabilir.

3- Soruşturmacının Belirlenmesi

Soruşturmayı yapacak kişi veya kişileri belirleme yetkisi, sadece soruşturma açmaya yetkili disiplin amiri tarafından kullanılmak zorundadır.

Disiplin amiri soruşturmayı yapmak üzere birim içerisinden soruşturmacı veya komisyon görevlendirebilir. Ancak zorunlu hallerde rektörlük aracılığıyla diğer birimlerden soruşturmacı talep edilebilir.

Soruşturmacının görev ve unvanı, soruşturulanın görev ve unvanının üstünde veya onunla aynı düzeyde olmalıdır.

Değişik dereceli kişilerin fiili birlikte işlemesi halinde soruşturmacı tayini en üst görev/ünvanlı soruşturulana göre yapılmalı.

Diğer taraftan soruşturma yapan ile soruşturulan arasında, bilinen bir ihtilafın bulunmamasına da dikkat edilir.

4- Soruşturma Emri

Ceza soruşturması, disiplin amiri tarafından imzalanacak soruşturma emri ile açılır. Soruşturma emrinde kimler hakkında soruşturma açıldığı ismen ifade edilmeli ve işlendiği iddia edilen fiil açıkça belirtilmelidir.

Şayet soruşturma açıldığı esnada fail bilinemiyorsa; soruşturma başlatılmalı ve failin belirlenmesini müteakip, belirlenen fail hakkında soruşturmanın sürdürülmesi için onay alınması gerektiği soruşturma emrinde belirtilmelidir.

5- Ceza Soruşturmasının Yapılması

Soruşturma emrini alan soruşturmacı soruşturma emri ekinde yer alan şikayet dilekçeleri, ihbar yazıları ve varsa diğer kayıt ve belgeleri dikkatle inceler, iddialarla ilgili gerekli bilgi ve belgeleri ilgili makam ve kişilerden temin eder. Önce şikayetçinin (müştekinin) sonra tanıkların ve daha sonra da şüphelinin ifadesi usulüne uygun olarak alır. Müşteki ya da şüphelinin tanık olarak belirttiği kişilerin ifadeleri alınmamış ise bunların da ifadesi alınır.

Gerekli gördüğü takdirde keşif yapar, bilirkişi incelenmesi isteyebilir ve ihtiyaç duyduğu tüm delilleri toplar. Tüm bu iş ve işlemleri yaptıktan sonra fezleke hazırlar.

Soruşturmacı ifadelerin alınmasında veya diğer yazışmaların yapılmasında kendisine yardımcı olunması için Kurum içeresinde bir personeli katip olarak görevlendirebilir. Katip olarak görevlendirilecek personele, göreve başlamadan önce soruşturma sırasında edineceği hiçbir bilgiyi hiç kimseyle paylaşmayacağına ilişkin yemin ettirilmesi ve buna ilişkin tutanak düzenlenerek, tutanağın soruşturmacı ve katip olarak görevlendirilen personel tarafından imzalanıp soruşturma dosyasına konulması gerekir.

Soruşturma kapsamında yapılacak iş ve işlemler şunlardır:

a- İfadelerin Alınması

- Şikayetçinin İfadesinin Alınması: Şikayetçinin (müştekinin) ifadesi, şüpheli ve tanıkların ifadesinden önce alınır. Şikayetçi iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilen davet yazısı ile ifade vermeye çağrılır. Davet yazısının şikayetçiye tebliğ edildiğini gösterir belge dosyaya konulur. İfadeye çağrı yazısında soruşturmaya konu iddianın ne olduğu, ifadenin alınacağı yer, tarih ve saat belirtilir.

Şikayetçinin kimlik bilgileri ve olayla ilgili beyanları bir tutanağa bağlanır, tutanak iki nüsha hazırlanır, tutanağın altı şikayetçi, katip ve soruşturmacı tarafından imzalanır, diğer sayfaları da bu kişiler tarafından paraflanır. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde şikayetçiye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, şikayetçinin diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. Şikayetçinin ifadesi yeminsiz alınmalı. Şikayetçi dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak, belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi şikayetçinin de onayladığı belirtilmelidir.

- Şüphelilerin İfadesinin Alınması: Şüpheli iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilen davet yazısı ile ifade vermeye çağrılır. İfadeye davet yazısının ifadesini yapacağı günden en az 7 gün önce tebliğ edilmesi gerekir. Sürelerin hesabında davet yazısının tebliğ edildiği gün hesaba katılmaz.

Davet yazısının şüpheliye tebliğ edildiğini gösterir belge dosyaya konulur. İfadeye çağrı yazısında soruşturmaya konu iddianın ne olduğu, yani şüphelinin neyle suçlandığı, ifadenin alınacağı yer, tarih ve saat belirtilir.

Yine ifadeye davet yazısında, savunmasını yapması sırasında dilerse yanında bir avukat bulundurabileceği hususuna da yer verilir.

Şüpheliye yüklenen suç anlatılmalıdır. Şüpheliye müdafi seçme hakkının bulunduğu ve onun hukuki yardımından yararlanabileceği bildirilmelidir. Müdafi seçecek durumda olmadığı ve bir müdafi yardımından faydalanmak istediği takdirde kendisine Baro tarafından görevlendirilecek bir müdafi talep edebileceği belirtilmelidir.

Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanuni hakkı olduğu şüpheliye söylenmelidir. Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılmalı ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek olanağı tanınmalıdır.

Şüpheli sıfatıyla ifade verenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınmalıdır.

Yukarıda belirtilen hususlar ile şüphelinin kimlik bilgileri ve savunmaları bir tutanağa bağlanır, tutanak iki nüsha hazırlanır, tutanağın altı soruşturmacı, katip, şüpheli ve varsa avukatı tarafından imzalanır, diğer sayfaları da bu kişiler tarafından paraflanır. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği şüpheliye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, şüphelinin diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır.

Şüpheliye talep etmesi halinde savunmasını hazırlayabilmesi ve yazılı olarak sunabilmesi için 7 günden az olmayacak şekilde süre verilir, ancak bu durumda huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, tutanağa şüpheliye savunmasını hazırlamak ve yazılı olarak sunmak için süre verildiği yazılmalıdır. Şüpheli davete uyarak ifade vermek üzere çağrıldığı gün ve saatte hazır bulunduğunda ve savunmasını yazılı metin olarak sunmak isterse, bu husus tutanağa geçirilir ve şüphelinin yazılı savunması varsa ekleri ifade tutanağına eklenir. Ancak disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde disiplin soruşturmalarındaki usule de uyulması zorunludur.

Savunmasının alınması öncesinde veya sonrasında şüpheliye, doğru söylediğine ilişkin kesinlikle yemin verdirilmez.

- Tanıkların İfadesinin Alınması: Tanık iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilen davet yazısı ile ifade vermeye çağrılır. Davet yazısının tanığa tebliğ edildiğini gösterir belge dosyaya konulur. İfadeye çağrı yazısında soruşturmaya konu iddianın ne olduğu, ifadenin alınacağı yer, tarih ve saat belirtilir.

17.12.2004 tarih ve 25673 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 52 nci maddesi uyarınca tanıklar ayrı ayrı ve sonradan tanıklık edecek kimseler yanlarında bulunmaksızın dinlenir.

Tanık dinlerken öncelikle tanığın kimlik tespiti yapılır ve adresi alınır, tanığa tanıklıktan önce yemin ettirilir. Gerektiğinde veya bir kimsenin tanık sıfatıyla dinlenilmesinin uygun olup olmadığında tereddüt varsa yemin, tanıklığından sonraya bırakılabilir. İfadeden önceki yemin

metni "*Bildiğimi dosdoğru söyleyeceğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim."* şeklinde, tanıklıktan sonraki yemin metni ise "*Bildiğimi dosdoğru söylediğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim." ş*eklinde olmalıdır. Tanığın yemin etmekten imtina etmesi durumunda bu husus tutanağa geçirilir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 45. maddesine göre şüphelinin nişanlısı, eski ya da mevcut eşi, alt soy ve üst soy ile bu yasa hükmünde yazılı hısımlarının, ayrıca 46, 47, 48. maddelerde belirtilen tanıkların tanıklıktan çekinebileceklerinin uygulamada dikkate alınması; aynı kanunun yemin verilmeyecek istisnai hallerle ilgili 50 nci madde hükmüne uyulması gerekmektedir.

Tanığın kimlik bilgileri ve olayla ilgili beyanları bir tutanağa bağlanır, tutanak bir nüsha hazırlanır, tutanağın altı tanık, katip ve soruşturmacı tarafından imzalanır, diğer sayfaları da bu kişiler tarafından paraflanır. Tanığın ifade vermeye gelmemesi halinde zorla getirilmesini temin etmek üzere konu Rektörlük Makamına bildirilir. Tanık dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, yazılı beyanının doğruluğuna ilişkin usulüne uygun yemin ettirilmeli, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak, belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi tanığın da onayladığı belirtilmelidir.

b- Diğer Delillerin Toplanması: Soruşturmacı, soruşturma konusu olayı açıklığa kavuşturmak için ihtiyaç duyduğu tüm bilgi ve belgeleri toplamak zorundadır. Soruşturma konusu olayın aydınlanması için olay yerinde keşif yapabilir, açıklığa kavuşturulması özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişi incelemesi yaptırabilir.

Bilirkişi incelemesi ya da keşfe ihtiyaç olup olmadığına soruşturmacı kendisi karar verir. Ancak Danıştay 1. Dairesinin yerleşik kararları uyarınca tıbbi hata olduğu iddiasıyla açılan soruşturmalarda başka bir üniversitede görevli soruşturma konusu alanda uzman en az üç kişilik heyete inceleme yaptırılması gerekir. Soruşturmacının bilirkişi incelemesi yapılmasına ilişkin talep yazısında hangi alanda uzman bilirkişiye ihtiyaç duyulduğu ve bilirkişi tarafından incelenmesi gereken hususların neler olduğu belirtilmeli ve dosyanın sureti yazıya eklenmelidir. Bilirkişi incelemesi yapılmasına ilişkin talep yazıları Rektörlüğe iletilmeli, bilirkişi görevlendirmesine ilişkin yazışmalar Rektörlükçe yapılmalıdır.

c- Fezlekenin Hazırlanması ve Teslimi

Soruşturma sona erdiğinde bir fezleke düzenlenmeli. Dosya dizi pusulasına bağlanmalı, dizi pusulasında dosyadaki belgeler sıra numarası ile belirtilmeli, soruşturma emri ve ekleri ile

alınan ifadeler, toplanan deliller ve soruşturma raporu, dizi pusulası ekinde ve üst yazıya bağlanmak suretiyle soruşturma emrini veren makama mümkün olan en kısa zamanda dosya halinde iletilmelidir.

Fezlekede;

- Soruşturma ile ilgili makam emri veya onayının tarih ve sayısı,
- Hakkında soruşturma yapılan kişinin kimliği ve görevi,
- Soruşturmanın konusunu oluşturan suçlar (fiiller) belirtilmeli,
- Soruşturmanın safhaları, tanık ifadeleri, deliller ve şüphelinin ifadesi özetlenmeli,
- Olay tahlil edilerek delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılmalı,
- İstem bölümünde, soruşturmacı tarafından, şüpheli ya da şüphelilerin, yargılanmalarına yer olup olmadığına (lüzum-u muhakeme ya da men-i muhakeme) ilişkin kanaat bildirilir. Fezlekede her bir şüpheli, olay ya da delil ayrı değerlendirilmeli, kanaat gerekçelendirilmelidir. İstem bölümünde kanaat bildirilirken de şüphelilerin isimleri tek tek yazılmalıdır.

6- Soruşturmanın Sonuçlandırılması

Soruşturmacı hazırlamış olduğu fezleke ve eklerini üst yazıyla soruşturma emrini veren makama sunar, ceza soruşturmasındaki ilk soruşturma evresi tamamlanmış olur. Soruşturma emrini veren makam soruşturmacının sunmuş olduğu fezleke ve eklerini (soruşturma dosyasını) karar vermeye yetkili kurula gönderir.

Yetkili kurullar şüpheli hakkında son soruşturmanın açılıp açılmayacağına karar verecektir.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar 2547 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesinin (c) fıkrasının 2 nci bendinde belirtilmiştir. Buna göre

- Üniversite, fakülte, enstitü ve yüksekokul yönetim kurulu üyeleri, fakülte dekanları ve dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdürleri ve yardımcıları ile üniversite genel sekreterleri hakkında, rektörün başkanlığında rektörce görevlendirilen rektör yardımcılarından oluşacak üç kişilik kurul,

- Öğretim elemanları, fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterleri hakkında üniversite yönetim kurulu üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik kurul,

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında, mahal itibariyle yetkili il idare kurulu, son soruşturmanın açılıp açılmayacağına karar verir.

Üniversite Yönetim Kurulunca oluşturulacak kurulda, görevlendirilecek asıl ve yedek üyeler bir yıl için seçilirler. Süresi sona erenlerin tekrar seçilmeleri mümkündür.

Değişik dereceli kişilerin fiili birlikte işlemesi halinde yetkili kurul en üst görev/ünvanlı soruşturulana göre belirlenir.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar üye tam sayısı ile toplanır. Kurullara, üye olması halinde soruşturmacı, şikayetçi ve şüpheliler katılamazlar. Noksanlar yedek üyelerle tamamlanır. Kurullarda, her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılamaz. Kararlarda oy çokluğu esası uygulanır. Kararın oy çokluğu ile alınması halinde karara katılmayan üyenin imzasının yanına katılmadığı belirtmeli ve ayrıca kararın alt kısmında katılmama gerekçesi ayrıntılı olarak yazılmalıdır.

7- Yetkili Kurullar Tarafından Verilecek Kararlar, Kararlara İtiraz ve Danıştay Kararları

2547 sayılı Kanun'un 53 üncü maddesinin (c) fıkrası uyarınca yetkili kurullar son soruşturmanın açılması (lüzum-u muhakeme) veya son soruşturmanın açılmaması (men-i muhakeme) kararı verebilirler.

a) Lüzum-u Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılması) Kararı

2547 sayılı Kanun'un 53 üncü maddesinin (c) fıkrası hükmü uyarınca şüphelinin soruşturmaya konu suçu işlediğini gösterir yeterli delil varsa şüphelinin bu suçtan yargılanması için lüzum-u muhakeme kararı verilir.

Yetkili kurul kararlarında, şüphelinin adı, soyadı, soruşturmaya konu suçu işlediği sıradaki memuriyet unvanı ve görevi, şüpheliler hakkında cezai kovuşturmayı gerektiren suç konusu eylemin neden ibaret olduğu ve isnat edilen suç konusu eylemlerin hangi tarihte işlendiği, her eylem hakkında verilen kararın gerekçesi, verilen kararın oy birliği ile mi yoksa oy çokluğu ile mi verildiği ve deliller gösterilir.

Lüzum-u muhakeme kararları şüpheliye ve şikayetçiye varsa avukatlarına tebliğ edilir. Şüphelinin bilenen adresinde bulunmadığı gerekçesi ile tebligat yapılmamış ise, söz konusu karar 7201 sayılı Tebligat Kanunun 21 nci maddesi uyarınca şüphelinin MERNİS'te kayıtlı adresine gönderilir. Şüpheliye kararın tebliğine ilişkin yazıda karara itiraz süresi ve itiraz mercii açıkça belirtilir.

Lüzum-u muhakeme kararına karşı şüpheli 10 gün içinde itiraz edebilir. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere Personel Daire Başkanlığına da verilebilir.

Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a gönderilir.

Yasal süre içinde itiraz edilmez veya karar üst kurulca (Danıştay) onanırsa kesinleşir ve dosya, itiraz üzerine kesinleşmişse Danıştay Başkanlığınca, itiraz edilmeksizin kesinleşmişse Rektörlük Makamı tarafından yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. İtiraz sonucu kararı inceleyen kurul, lüzum-u muhakeme kararını bozarak şüphelinin men-i muhakemesine karar verebilir. Bu durumda ise şüpheli yargılanmaz ve bu karar kesindir. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

b) Men-i Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılmaması) Kararı

Şüpheli hakkında suç sabit bulunmaz, kanuni unsurları oluşmaz, suç şüpheliye atfedilemez ya da olay suç olmakla beraber şüphelinin suçu işlediği konusunda kamu davasının açılmasına yetecek ölçüde kanıt elde edilemezse men-i muhakeme kararı verilir.

Men-i muhakeme kararı şüpheliye ve varsa şikayetçiye bildirilir. Şikayetçiye bildirim yazılarında karara itiraz süresi ve itiraz mercii belirtilir.

Şikayetçiler bu kararlara 10 gün içinde itiraz edebilirler. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere Personel Daire Başkanlığına da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a gönderilir.

İtiraz edilsin veya edilmesin, men-i muhakeme kararları incelenmek üzere kendiliğinden Danıştay 1. Dairesine gönderilir ve yapılan inceleme sonucunda karar onanırsa men-i muhakeme kararı kesinleşir. Danıştay men-i muhakeme kararlarını bozup lüzum-u muhakeme kararı da verebilir. Danıştay tarafından verilen kararlar kesin olup bunlara karşı itiraz yoluna başvurulamaz. Kesinleşen kararların şikayetçi ve şüpheliye tebliği ile bilgi için şüphelinin disiplin amirine gönderilmesi gerekir.

c) Kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar

Yetkili kurullar, sanığın ölümü, genel af ilanı, zaman aşımı, takibi şikayete bağlı suçlarda şikayetçinin altı ay içinde dilekçe vermemesi, şikayetinden karar verilmeden önce vazgeçmesi, fiilin Türk Ceza Kanunu kapsamında suç olmaması, şüphelinin görevi dolayısıyla ya da görevini yaptığı sırada gerçekleştirilen bir eylemden kaynaklanmaması gibi durumların birinin varlığı halinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilirler. Bu kararlar da Danıştay'ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay'a iletilmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir. Danıştay'ın

verdiği karar kesindir. Kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

ç) Karar verilmesine yer olmadığına ilişkin karar

Soruşturma konusu eylem ve kişi hakkında bu soruşturmadan daha önce başlatılmış bir soruşturma ya da verilmiş bir karar varsa "karar verilmesine yer olmadığına" karar verilmelidir. Bu kararın da şüpheliye ve müştekiye tebliğ edilmesi gerekmektedir. Bu karar da Danıştay'ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay'a gönderilir. Danıştay'ın verdiği karar kesindir. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

8- Görevden Uzaklaştırma

Ceza soruşturmalarında görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulanmasında disiplin soruşturmalarında görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar uygulanır.

9- Ceza Soruşturmasında Zamanaşımı

Ceza soruşturmalarının soruşturmaya konu suç için 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda öngörülen dava zamanaşımı süresi dikkate alınarak mümkün olan en kısa sürede bitirilmesi gerekir. Danıştay 1. Dairesinin yerleşik kararları uyarınca soruşturmayı sürüncemede bırakarak şüpheli hakkında dava zamanaşımı nedeniyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesine sebebiyet veren personel hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmalıdır.

10-Hüküm Bulunmayan Haller

2547 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (c) fıkrasında belirtilen yükseköğretim kurumları personeli hakkında yapılacak ceza soruşturmalarında; bu fıkra hükmünün uygulanması sadece 2547 sayılı Kanunda yer almamış olan hususlarda 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması her iki Kanunda da hüküm bulunmayan hallerde ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekir.